

הלכות שבת סימן שסג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה בתוך טפח]

אָבֵל נֶאֱמַר לְהַיִּים עֲלִיָּהוֹן בְּעִינֵי⁶³.

אריח. אלא שהשעה צ ציין גם לספר בגדי ישע, והוא פירש טעם שיטה זו כהמג"א, וכתב שאפילו בפחות מטפח פסול, משום שכשנחת גבוהה מחברתה אין ראוי להניח עליהן אריח אפילו אם ההפרש ביניהן הוא פחות מטפח [וכן ביאר החזו"א (א"ח סי' ע"ס"ג) את דברי המשנ"ב שאפילו בפחות מטפח פסול משום שאין ראוי להניח עליהן אריח]. ובשעה צ ציין עוד לדברי הפמ"ג, וכוונתו שהפמ"ג כתב שלדעת המג"א בטפח כשר כיון שיכול להניח כך אריח.

[משנ"ב שם]

וְכַתֵּב בְּאֵלֶּיָּה נֶכְהָ דְּלִישׁ לְהַחֲמִיר בְּדַעַה⁶⁴.

(66) ואם הניח קורה רחבה ב' או ג' טפחים באלכסון, כתב החזו"א (שם ס"ק א) שלפי דעה זו פסול אף על פי שהקורה סוככת על טפח מקרקע המבוי, שהרי היא כהרבה קורות זו למעלה מזו שאין בכל אחת מהן טפח. ואין זה דומה לקורה עגולה [נשיש בהיקפה ג' טפחים] (לעיל סי"ט), ששם יש רוחב טפח במקום אחד [באמצע העיגול], וכן בקורה עקומה (סי"ב) יש שיעור רוחב טפח במקום אחד.

[משנ"ב ס"ק פא]

וּמַחְצֵלֶת שְׁאֵנִי, דְּכֶסֶה אֶת הַקּוֹרֶה וְאֵינָה נִקְרָאת⁶⁷.

(67) ושיעור גודל המחצלת שתחשב שהיא מכסה את הקורה, הסתפק בזה החזו"א (א"ח סי' ע"ס"ו), משום שלכאורה אם היה בקורה בליטה כלפי מטה הרי אינו נקרא מכוסה. עוד הסתפק, באופן שהמחצלת משלימה בעוביה לשיעור טפח של הקורה, האם היא נחשבת לחלק מהקורה, או שמ"מ צריך לחתוך את מה שיוצא מהקורה כלפי מטה. וכתב שאולי שיעור הבליטה כלפי מטה הוא ג' טפחים, ואולי הכל לפי הענין שיהיה ניכר שכבר אינה בכלל הקורה.

[שו"ע סכ"ה]

נֶעֱצַן שְׁתֵּי יְתֻדוֹת עֲקָמוֹת עַל שְׁנֵי כְּתָלֵי הַמִּבֵּי וְעֲקָמִיתוֹתָהּ נוֹטָה לְתוֹךְ הַמִּבֵּי וְנִתֵּן הַקּוֹרֶה עֲלֵיהֶם⁶⁸.

(68) כזה ו

(63) וכן אם העמיד על גבי המבוי קנים דקים ברוחב משהו זה לצד זה ואין ביניהם ג' טפחים, וכשנצרך את כל הקנים יחד יהיה רוחבם ד' טפחים בלי האויר שביניהם, כתב החזו"א (א"ח סי' ע"ס"ד) שמשמע מדברי הביה"ל שאינו מועיל. ודעת החזו"א עצמו, שאם רוחב כל הקנים ד' טפחים ללא האויר שביניהם הרי זה מועיל. עוד כתב, שלשיתו מועיל באופן זה אפילו אם אחת למעלה ואחת למטה, כל שאין ביניהן ג' טפחים. ואם יש ביניהן יותר מג' טפחים ואחד מהקנים היה רחב טפח, יתכן שאומרים 'חבט רמי' ויועיל להצטרף לשיעור ד' טפחים אף אם יש בין הקורות ג' טפחים.

אמנם אם העמיד שתי קורות שרוחב כל אחת מהן ב' טפחים [ואינה חזקה לקבל אריח], וביניהן יש אויר פחות מג' טפחים [או שהעמיד ארבע קורות שרוחבן טפח, ויש ביניהן אויר פחות מג' טפחים], משמע מהביה"ל להקל, שכיון שכל קורה רחבה טפח ראויה היא להניח עליה אריח לרוחבו [אף על פי שאינה חזקה לזה], ובאופן זה אינו פסול אלא כשיש ביניהן יותר מג' טפחים.

[שו"ע סכ"ג]

הֵיחָה אֶת לְמַעְלָה וְאֶת לְמַטָּה⁶⁴.

(64) כזה ו

[משנ"ב ס"ק עח]

וְהֵינּוּ דְאֶפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טַפַּח אֶחָד מִחִבְרוֹ גַּם כֵּן לֹא מִתְּנִי⁶⁵.

(65) וכן אם יש ביניהן פחות מטפח, וכמו שציין בשעה"צ (ס"ק נב) שמקור הדברים מביאור הגר"א, ושם כתב שטעם השיטה שפוסלת הוא משום שאין אומרים 'רואים', ולטעם זה פסול אפילו בפחות מטפח, כיון שגם בזה אין אומרים 'רואים'. מאידך, המג"א (ס"ק יט) ביאר את טעם השיטה הפוסלת באופן אחר, שסוברת כדעת היש אומרים שהביא הש"ע לעיל (סכ"ב) שצריך שהקורות יהיו קרובות זו לזו בתוך טפח, וטעמם משום שצריך שיהא ראוי להניח על גבן אריח, ואם אינן קרובות זו לזו בתוך טפח אין ראוי להניח עליהן

הַלְבוּת שֶׁפֶת סִימָן שֶׁסָּג

כּב

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ד' בְּרִיתָא דְרַבִּי יוֹסִי
בְּרַבִּי יְהוֹנָתָן שֶׁם, טוֹר
נִתְקַבְּלִים
ה' הַתְּמִימִים שֶׁם
ו' טוֹר בְּשֶׁם רַבִּי
מִרְוֶנְבֹּרְגִי אֲבִיר
הֶרְאִישׁ, וְכֵן הוּא
בְּסֵט מִרְוֶנְבֹּרְגִי, דָּאִין
הִלְכָה בְּרַבִּי יוֹסִי
בְּרַבִּי יְהוֹנָתָן ז' שֶׁם
בְּגִמְרָא ח' הֶרְאִישׁ
שֶׁם דִּילָא בְּתַנְדִּישׁ, א
וְכֵן פֶּסֶק הַטּוֹר ז' שֶׁם
ח' וְכַאֲדִיקָא דְרַב אִשִּׁי וְכַפּוּרֵשׁ רַשִּׁי

*שְׁצִירָה שֶׁיִּהְיוּ קְרוֹבוֹת זֶה לָזֶה (עב) *בְּתוֹךְ טֶפֶח: כֵּג (עג) הִתְהַלַּךְ אַחַת לְמַעַלָּה וְאַחַת לְמַטָּה⁶⁴, יִרְאוּ אֶת הַעֲלִיּוֹנָה כְּאִילוֹ הִיא לְמַטָּה (עד) וְאֶת הַתַּחְתּוֹנָה כְּאִילוֹ הִיא לְמַעַלָּה, (עה) וּבִלְבָד שְׁלֹא תִהְיֶה הַעֲלִיּוֹנָה לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים וְלֹא תִתְחַנֵּן לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה יִהְיֶה בִּינֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים לֹא בִּגְבֻהָ וְלֹא בְּמִשְׁקָהּ, כִּשְׂרֹאֲרֵין אוֹתָם שֶׁיִּבְרָה זֶה וְעֵלְמָה זֶה (עו) בְּכֻנָּה עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה זֶה בְּצֵד זֶה. (עז) וְיִשֶּׁשׁ פּוֹסְלִים: כֵּד יִפְסֵם עַל הַקּוֹרָה (עח) מִחְצֶלֶת וְאֵינָה נּוֹגַעַת עַד הַקֶּרְקַע, אִם גְּבוּהָ מִהָאֶרֶץ שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים (עט) פְּסוּלָה, שְׁהִי כֶּסֶה הַקּוֹרָה (פ) וְאֵינָה נִרְאִית וּבְטָלָה מֵהִיּוֹת קוֹרָה, וּמִחִיצָה גַם-כֵּן אֵינָה כִּיּוֹן שְׁגוּבָה מִהָאֶרֶץ שְׁלֹשָׁה. הֶאֱכַל אִם הֵיחָד (פא) קוֹרָה רַחֲבָה (פב) וְנִמְשָׁקֶת קָצֵת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, כְּשֶׁרָה: כֵּה טַעֲמֵן שְׁתֵּי יִתְדוֹת (פג) עֲקָמוֹת עַל שְׁנֵי כְּתֵלֵי הַמִּבּוֹי *וְעֲקָמִימוֹתָה נּוֹטָה לְתוֹךְ הַמִּבּוֹי (פד) וְנִתֵּן הַקּוֹרָה עֲלֵיהֶם⁶⁵, (פה) וְאֵין בִּיתְדוֹת טֶפֶח שְׁהוּא

בְּאֵר הַלְכָה

חוֹשְׁשִׁין לָזֶה, אֲכַל לְפָרֵשׁ רַשִּׁי דָּאִין וְרַבְנֵי יְהוֹנָתָן יֵשׁ לוֹמַר דָּאִין שְׁכַחְתָּה אֲרֻכָּה אֵין צָרִיךְ בִּרְאָה כִּי לִקְבֹּל אֲרִית, עַל-כֵּן פִּנִּים צָרִיכָה שְׁלֹא יִהְיֶה דֵק כִּלְכָּף שֶׁתִּהְיֶה נִשְׁלַת בְּרוֹם, וְצָרִיךְ עֵינִן: * שְׁצִירָה שֶׁיִּהְיֶה קְרוֹבוֹת וְכוּ'. מִפְּשֻׁט דְּבַר הַשְּׁלֵחַן צָרִיךְ מִשְׁמַע דְּאִפְלוּ לָדַעַז זֶה בְּדַעַז גַּם-כֵּן שְׁשֵׁמִי הַקּוֹרוֹת בְּיָחַד יִהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶן שְׁעוֹר טֶפֶח כְּמוֹ לָדַעַז רַאשׁוֹנָה, וְכֵן מוֹכַח לְהַמְצִין בְּדָבָרֵי רַבְנֵי יְהוֹנָתָן, עֵינִן שֶׁם, וְגַם מְדַבֵּר הַרִטְקָ"א אֵין רִאִיָּה לְהַפֵּךְ, דְּמָה שֶׁכָּתַב בְּמִרְוֶנְבֹּרְגִי הַשֵּׁנִי יִצְחָק עֲבָדִי בּוֹ וְכוּ' הֵינֵנּוּ שְׂדֵהָ שִׁיתָא מְנַחֵם עַל הַקּוֹרָה שְׁעוֹר זֶה אֲכַל הַקּוֹרוֹת עֲצָמִין כִּל אַחַת רַחֲבָה חֲצִי טֶפֶח וְאֵכֵן לְהַרְוֶן תִּרְאִשׁוֹן שְׁהוּבָא בְּרִיטְקָ"א, וְכֵן הַבְּאֵר תִּפְסֵי הַרִטְקָ"א בְּחִדוּשֵׁי, וּבְעֻבְדוֹת הַקֶּדֶשׁ אֵיתָא דָּאִין צָרִיכִין שִׁיתָא בְּשֵׁמִי הַקּוֹרוֹת עֲצָמִין שְׁעוֹר טֶפֶח מִשּׁוּם דָּאִין שְׁבִינִינֵן מִטָּרֵךְ לָזֶה, וּבְאֵלָּה רַבָּה הֵבִין לְחִשּׁוֹת דַּעַת כִּל הַרְאִשׁוֹנִים הַעוֹמְדִים בְּשִׁטָּה שְׁנֵיהֶן לֹא כְּעֵינִן שְׁעוֹר טֶפֶח בְּשֵׁנִי הַקּוֹרוֹת, אֲכַל בְּקָמָת וְהוּא רַק דַּעַת בְּרִטְקָ"א, אֲכַל דַּעַת שְׁאֵר הַרְאִשׁוֹנִים אֵין מוֹכַח דְּסָבִיר כֵּן, וְאִדְרָבָא מִפְּשֻׁטִּית לְשׁוֹנֵם מִשְׁמַע לְהַפֵּךְ, דְּשִׁינֵי טֶפֶח צָרִיךְ לְעוֹלָם, וְדָבָר הַרִטְקָ"א הֵינֵן מוֹכָא בְּבִאֵר הַגִּי' א, אִם-כֵּן דְּבַר הַשְּׁלֵחַן צָרִיךְ הַכּוֹנֵה כְּפִשּׁוּטוֹ וְכִמְוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וְדַע, דָּאִין שֶׁמִּתְחַבֵּר כָּתַב עַל דַּעַת שְׁנֵיהֶן בְּשֶׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, לֹא דַעַת חִידָאָה הִיא, שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הַתּוֹסְפוֹת וְרַבְנֵי יְהוֹנָתָן וְהַרִטְקָ"א וְהַרִטְקָ"א, וְרַשִּׁי וְהַגְהוֹת מִמּוֹנֵי מַחְמִירִין יוֹתֵר דְּאִפְלוּ בְּתוֹךְ טֶפֶח לֹא מְהִי, וְדָקָא כְּשֶׁנּוֹגַעַת, עֵינִן בִּיחָ: * בְּתוֹךְ טֶפֶח. וְאִפְלוּ אִם הֵם בִּיחָד אֲרֻכָּה טֶפְחִים (כג) שְׁכֵל קוֹרָה מְחוּקֵי ג' רַבְעֵי טֶפֶח וּבִינֵיהֶם הָאֵרִי שְׁבִינִינֵיהֶם יֵשׁ שְׁנֵי טֶפְחִים וְחֲצִין גַּם-כֵּן לֹא מְהִי לְדַעַת הַנִּשְׁאָרִים, וְאֵךְ דָּשִׁם בְּסִיעֵי יוֹ פֶּסֶק דְּבִרְמָה אֲרֻכָּה אֵין צָרִיכָה לְהִיּוֹת חֲזָקָה כִּי לִקְבֹּל אֲרִית, דּוֹקָא חֲזָקָה לֹא כְּעֵינִן אֲכַל רַאֲיָה לְהֵיחָד עֲלִיתָן כְּעֵינִן⁶⁶ (מ"א ושי"א). וְגַם בְּלֹא הֵכִי יֵשׁ לוֹמַר, דַּעַת כָּאֵן לֹא שִׁירָן רַחֲבָה אֲרֻכָּה טֶפְחִים אֶרְכִּילִי שִׁינָה בִּרְאָה אֲכַל בְּרַחֲבָה מִשְׁ, דְּאֵז הוּא כְּרִי מְעִילָא אֶרְכִּילִי שִׁינָה בִּרְאָה, אֲכַל לֹא כָּהֵן דְּרַק עַל-יָדֵי צָרִיךְ הָאֵרִי נִגְשֵׁה אֲרֻכָּה טֶפְחִים: * וְעֲקָמִימוֹתָה נּוֹטָה לְתוֹךְ הַמִּבּוֹי. דְּאֵז נּוֹטָה לְצַד הַחִיּוֹן מִה יוֹעִיל בְּמָה דְּנִאֵמַר 'תִּבְטֵס רַמִּי', הֵלֵל הַקּוֹרָה יִהְיֶה

מִשְׁנֵה בְּרִינָה

סְבִירָא לְהוּ דְּלֹא שִׁיךְ כָּאֵן לְהַתִּיר מִשּׁוּם לְבוֹד, (מט) דְּהָא כְּעֵינִן שִׁינָה הַקּוֹרָה רַאֲיָה לִקְבֹּל אֲרִית לְרַחֲבָה, וְכִשְׁתֵּן פְּרוּדוֹת הַרְבֵּה אֵין יִכְלֹת לִקְבֹּל אֲרִית עֲלֵיתָן: (עב) בְּתוֹךְ טֶפֶח. דְּהָא הָאֲרִית לְרַחֲבָה הִיא מִחְצוֹת טֶפֶח וּמִחְצָה, וְצָרִיךְ שִׁינָה עַל-כֵּן פִּנִּים נִסְמָךְ מִמֶּנּוּ (ג) כְּרַבֵּעַ טֶפֶח עַל קוֹרָה זֶה וּבְרַבֵּעַ עַל הַשְּׁנֵי, וְאִם-כֵּן לֹא יִשְׁאָר פְּרוּד בִּינֵיהֶן אֲכַל כְּשִׁעוֹר טֶפֶח וְלֹא יוֹתֵר: כֵּג (עג) הִתְהַלַּךְ וְכוּ'. כָּאֵן כָּאֵן לְהוֹסִיף רְבוּתָא עַל סִיעֵי הַקּוֹדֵם, דְּאִפְלוּ אִם לֹא הִי שְׁתֵּי הַקּוֹרוֹת, שְׁאֵין כָּכָל אַחַת לִקְבֹּל אֲרִית, עוֹמְדוֹת בְּשִׁנָּה, אֲכַל אַחַת גְּבוּהָ מִתְּחַבֵּרָה עַד שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים, גַּם-כֵּן כְּשֶׁרָה, דְּאִמְרִינֵן רֹאֲרִין וְכוּ': (עד) וְאֶת הַתַּחְתּוֹנָה וְכוּ'. רוּצָה לוֹמַר, אוֹ אֶת הַתַּחְתּוֹנָה וְרַשִּׁי: (עה) וּבִלְבָד וְכוּ' מֵעֲשָׂרִים. דָּאִם הִיא לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים, אֲזִי אִפְלוּ הַתַּחְתּוֹנָה סְמוּכָה לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים לֹא אִמְרִינֵן כְּאִילוֹ הִיא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרִים, כִּיּוֹן דַּעַתָּה עוֹמְדָת בְּמִקּוֹם פְּסוּל, וְכֵן אִם הַתַּחְתּוֹנָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה וְהַעֲלִיּוֹנָה סְמוּכָה לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים, לֹא אִמְרִינֵן רֹאֲרִין אֶת הַתַּחְתּוֹנָה כְּאִילוֹ הִתְהַלַּךְ עוֹמְדָת בְּשִׁנָּה עִם הַעֲלִיּוֹנָה, כִּיּוֹן דְּעִכְשָׁו אֵין כָּה הַקֶּשֶׁר קוֹרָה: (עו) בְּכֻנָּה. רוּצָה לוֹמַר מְכַנֶּת, וְהֵינֵנּוּ, דְּאִפְלוּ אִם נִחְשֵׁב שְׁכָר יִרְדָּה זֶה לְמַטָּה קָצֵת וְהַתַּחְתּוֹנָה עֲלֵמָה לְמַעַלָּה קָצֵת עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה זֶה כְּנֶגֶד זֶה בְּשִׁנָּה, לֹא יִהְיֶה אֲזִי מִרְחִיקִין רַק פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה טֶפְחִים דְּאֵז שִׁיךְ לוֹמַר לְבוֹד, וְכֵן לְכַסֵּי הַקּוֹדֵם בְּדַעַז רַאשׁוֹנָה: (עז) וְיִשֶּׁשׁ פּוֹסְלִין. מִשּׁוּם (ח) דְּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא אִמְרִינֵן רֹאֲרִין אֶת הַעֲלִיּוֹנָה וְכוּ'. וְאֶרְכִּילִי עַל-צֶדֶק דִּלְקָמֵן בְּהַלְבוּת סֶכֶה בְּסִימָן תִּרְלָא פֶּסֶק מִתְחַבֵּר בְּפִשְׁטוּת בְּסִיעֵי ה' דָּאִם הַסֶּכֶךְ הוּא מְבַלְבֵּל וְאִתְדֵּי לְמַעַלָּה וְאִתְדֵּי לְמַטָּה, דָּאִם אֵין בִּינֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טֶפְחִים דְּאִמְרִינֵן לְבוֹד, שְׁאֵנִי הֵכָא דְּכְעֵינֵן שִׁיחַ רַאֲוִיִּין לִקְבֹּל אֲרִית, וּבְאִתְדֵּי לְמַעַלָּה וְאִתְדֵּי לְמַטָּה אֵין

רַאֲוִיִּין לִקְבֹּל אֲרִית [עו"ש], וְהֵינֵנּוּ (כז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (כח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (כט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (ל) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מ) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מב) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מג) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מד) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מה) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מו) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מז) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מח) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מט) דְּאִפְלוּ אִם גְּבוּהוֹת טֶפֶח אִתְדֵּי מִתְחַבֵּר גַּם-כֵּן לֹא מְהִי, וְהֵינֵנּוּ (מא) דְּאִפְלוּ אִם ג

הלכות שבת סימן שסג

שעור קורה להיות נחשבים קורה, אם אינם גבוהים מפתלי המבוי שלשה ואין בנטינתו שלשה (פו) כשרה, שאנו רואים כאלו הם על פתלי המבוי וכאלו הקורה נוגעת במבוי, ואם יש בגובהו או בנטינתו שלשה (פו) פסולה: **כז** הא דמבוי גמר בלחי או קורה, ד'קא (פח) כשאנו נמוך פחות מעשרה טפחים (פט) *מנחים, ו'לא יהא רחבו (צ) יותר מעשר אמות (צא) מצמצמות, ל'שיהא (צב) ארכו ארבע אמות מנחות או יותר, אבל אם חסר אחד מקל אלו אין לו פתנה (צג) *אלא בצורת-פתח. ו'אם היה (צד) בגובה חללו יותר מעשרים אמה מצמצמות (צה) *אינו גמר בקורה, *אבל גמר הוא *בלחי, ואם רוצה להכשירו בקורה, צריך שיעשה בה ציור וציור (פרוש, ציור אחד בפתח מן הסידור) או על שמי קורה, שעל ידי כך הכל מסתכלים בה. ואם היה גבוה יותר מעשרים ובנה בגין פתח הקורה (צו) למעט מעשרים, די (צי) *בבנין רחב

י שם בנמא ח'
ל משנה ריש ערוכין
כ שם בנמא ג'
מ משנה ריש ערוכין
והבא שם בנמא ג'
ב מירוחין, וכן כתב
הרב המהרש"א
שם בנמא ג' וכתב
דימי ופירש רבנו
יהונתן ע שם בנמא
ד' וכתב יוסף, הרי"ף
והרא"ש ורמב"ם
בפסין צ'

משנה ברורה

במה שהקורה עצמה קצרה, דהלא היתדות עצמן נחשבים קורה: (פו) כשרה וכו'. דבמה שאין גבוהים היתדות מפתלי המבוי שלשה טפחים אמרין 'חבט רמי', והינו כאלו הקורה נחבט ונשפל אצל הפתלים, ואף שעדין קצר היא - בינו שאין בנטינתו של היתדות שלשה ואם-כן הקורה אינה רחוקה שלשה טפחים מהפתלים, אמרין לכויד⁶⁹: (פו) פסולה. דבשעור שלשה לא אמרין 'חבט' (מ) קורה ולא לכויד: **כז** (פח) כשאנו נמוך. רוצה לומר, שאם הקרקע שבמבוי אינו נמוך (נט) מבפנים נגד הפתלים שעור עשרה טפחים, נחשב כאלו אין למבוי מחיצות, דאין מחיצה פחותה מעשרה: (פט) *מנחים. ובסיפא מצמצמות, דאזלינן לחקרא בכל מקום לענין נטינתו⁷⁰. וישעור מנחים יותר על מצמצמות הוא (פ) תצי אצבע לאמה⁷¹: (צ) יותר מעשר. דאם הוא (סא) יותר מעשר אין עלי שם פתח ולא מהני לזה לחי וקורה: (צא) מצמצמות. רוצה לומר, שמודיין לכל אמה את הששה טפחים מצמצמות, וכן בסיפא לענין ארץ המבוי דבעינן ארבע אמות מנחות, גמי הכי הוא דמודיין טפחי מנחים, ואם-כן יחוסף על ארבע אמות שני אצבעות, וכו': (צב) ארכו ארבע אמות וכו'. דבפחות משעור זה לא חשובה כמבוי אלא כחצר: (צג) אלא בצורת-הפתח. הינו, דאפילו היה נמוך פחות מעשרה טפחים גם-כן מהני צורת-הפתח, וכן ברוב מעשר אמות או שלא היה ארכו ארבע אמות. אבל הרבה (סג) אחרונים הסכימו לדינא, דאם היה חלל המבוי נמוך פחות מעשרה טפחים לא מהני צורת-הפתח, דאפילו מחיצה לא מהני כל שאינו גבוה עשרה וכל-ישנן צורת-הפתח בעלמא, אכן אם חלל המבוי היה גבוה עשרה טפחים ורק במקום פתח המבוי היה נמוך מעשרה⁷², בזה מהני צורת-הפתח, והוא שהיה עשוי כדיון, דהינו שהיו הקנים גבוהין עשרה טפחים [הגר"א⁷³]. ודע עוד, דאם לא היה ארכו ארבע אמות, דעת (סג) כמה פוסקים דרין כחצר, ועל-כן גמר גם-כן בפי' ארבעה מצד אחד או שני פסין של משהיה משהני הצדדין. (סא) וכן סתם מהמפר בעצמו לקמן בסעיף לב, והמפר שכתב 'אלא בצורת-הפתח' (סא) לאו דוקא נקט: (צד) בגובה חללו וכו'. אבל אם גבה חללה של המבוי עד הקורה אינו אלא עשרים מצמצמות, אף-על-פי שהקורה היא למעלה מעשרים, מעשרים אין הכר, דלא שלטא בה צינא, אבל לחי שהוא סמוך את הקורה גופא ולהנחתה בתוך חלל המבוי על יתדות היוצאים

באר הלכה

מבחוץ למבוי ופסול, וכז'ל בסעיף י: * מנחים. עין במשנה ברורה דאזלינן לחמרא. ואף שהוא מלתא ודבין ונהי לנו למיל בספקו ללא, מכל מקום לא מקרי ספק, דהוי מחמת חסרון דיעה [ותו"ש⁷⁴], אף אם נצטרף לזה עוד ספק אפשר דיש להקל [פמ"ג]. ולפלא שלא הזכירו האחרונים כלל דברי הרשב"א בעבודת-הקדש ודעתו לענין מבוי מוודין תמיד מצמצמות, עין שם: * אלא בצורת-הפתח. וזה כאלה רבה הביא דברתו יותר מעשר מהני בשעורה פס ארבעה או שני פסין של משהיה כמו בחצר, והביא מקור לזה מהרשב"א, וכן בבית-מאיר ששמה על זה, דהא גם בחצר גופא לא מהני זה כשתחתו יותר מעשר. כמבאר לעיל בסעיף ב, וגם בעבודת-הקדש גופא כתב כן, ועל-כרחך דמה שכתב בשער א אור ד: היה המבוי חסר מכל אלה וכו' אלא בפס ארבעה וכו', אינו קאי על רחב יותר מעשר: * אינו גמר בקורה. הינו אפילו רחבה ארבעה, ואם רחבה ארבעה ובריאה לקבל מצויקה, מתרה, ולא משום הכר, אלא שפי התקרה יורד וסותם כל שאין פתח המבוי יותר מעשר⁷⁵. עוד נראה, שאם היה רחבה שבעה אף-על-פי שאינה בריאה כשרה, שכל שרחבה שבעה העין שולטת בו [עבודת-הקדש, והובא כאלה רבה. והנה בפרמגדים רצה להגיה משעור] לארבעה, ופלא הוא, דארבעה לא מהני, כמו שכתב ברש"י דכריו, וסבר הנהו, שהיה קשה לו מאי דרופינתא דשבעה, אמנם בעת אשר זכינו שצא לאור חידושי רשב"א על ערוכין, שם כתב בדף ג טעם נכון על זה, עין שם]. ודע עוד, דמה שאמר אינו נטר בקורה, הינו אם רוצה להניחו למעלה על הפתלים כפי הנגיל, ונמצאת הקורה למעלה מעשרים, אבל אם רוצה להניחו בחלל המבוי יש לו תפנה גם בקורה, שיענין יתדות בשני חתלי המבוי למטה מעשרים מזה ומזה ויניח עליהם הקורה, ומה שכתב בסעיף יד וצריך שיענינה על חתלי המבוי, בא לאפוקי שלא יניחנה מבחוץ, ובדמסים שם, אבל אין צורך שיהיה על הפתלים דוקא, וכן מוכח ברש"י ערוכין ברש"י דבור הפתח למעט ישיפל, וכן הוא ברבנו חננאל ובר"ף והרשב"א ברש"י עבודת-הקדש והרשב"א שם [ואף דפרש שם עוד, מעוט מולא מה שאמר בנמא דף ד עמוד ב דיימנט החלל על-ידי הנגילה הקרקע, אבל גם הוא מודה דיימנט' כולל גם השפלת הקורה כפרוש רש"י שם, עין שם]. כלם כתבו דיוכל להשפיל הקורה שהיה מנה מחללה על גבה חתלי המבוי שהיה למעלה מעשרים ולהניחו בחלל המבוי בתוך עשרים: * אבל גמר הוא וכו'. וכל-ישנן דגמר בצורת-הפתח, ואפילו אם היה אותו הפתח גם רחב יותר [מ'] דלחי לא מהני לזה, צורת-הפתח מהני [ותו"ש] בשם התוספות]: * בלחי. ובספר בית-מאיר מפקפק מאד על דין זה, ודעתו כשטחית לשאנ' דהרמב"ם [הטור], דכשם שקורה לא מהני לזה הוא הדין דלחי לא מהני, עין שם טעמו: * בבנין רחב טפח. עין במשנה ברורה דהוא הדין עפר, כן כתב המגן אברהם, והוא כפי מה שהסכים בבית-יוסף, עין שם, ופשוט שראינו מספק דמהני למעט בעפר. ולענין דעמי אין ראה מכרת

כשרה⁷⁷: (צה) אינו גמר בקורה. דקורה משום הכר, ולמעלה לקרקע וסגי בגובה עשרה טפחים, אם-כן מה מדיק מה שהוא גבוה הרבה: (צו) למעט מעשרים. והוא הדין דיוכל להשפיל את הקורה גופא ולהנחתה בתוך חלל המבוי על יתדות היוצאים

שער הציור

(מ) ואף-על-גב דבקורה טפח אמרין בעלמא 'חבט רמי' אפילו גבוה כמה, שאין הכא דבעינן קורה על-גבי מבוי וביתר מלשה לא הוי הכר [ותוספות]: (נט) ואפילו אם חוץ למבוי סביב המבוי המחיצות של המבוי גבוהין עשרה טפחים, אף חוץ המבוי דהינו קרקעו של המבוי גבוה יותר מרשות-הרבים⁷⁸ ועל ידי-זה אין חוץ המחיצה גבוה עשרה⁷⁹ [אבן העזר]: (ס) ומקנה תחל לטפחים [כן כתב הל'ת-שבת]: (סא) הינו פתחו של המבוי, דלענין חוץ המבוי אין נפקא-מנה בזה: (סב) אכן-העור והגר"א ותוספות-שבת, וכדעת המגיד למשנה בשם הרשב"א: (סג) הרמב"ם והרשב"א בעבודת-הקדש באות ד, וכתבו האלה רבה ומהות אשר"י והובא בהגרי"א (סד) ורמז הגר"א: (סה) מן מוכח מהגר"א בסעיף לב, ועיין זה כתב המגן אברהם: ובמקום פחות מעשרה טפחים בודאי לא מהני אפילו פס ארבעה, דאפילו בחצר לא מהני תקון זה [פמ"ג]:

הלכות שבת סימן שסג

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק פו]

אָקרינן לְבוֹד⁶⁹.

כיון שמבפנים אין גובה המחיצות י' טפחים אין לחי וקורה מתירים אותו. אמנם דעת החזו"א (א"ח סי' סה ס"ק נז), שאין לחלק במחיצות המבוי אם הן נעשות על ידי מחיצות או על ידי גידוד, אלא כל שהן מחיצות שבכוחן להתיר רשות, נותר המבוי בלחי וקורה. ואת דברי השו"ע שאם המבוי נמוך מ' טפחים פסול, פירש החזו"א שכוונתו באופן שהמבוי מקורה סמוך לפתח ותחת הקירוי אין י' טפחים, שאז אפילו אם המשך המבוי גבוה י' טפחים, אין מועיל בו לחי או קורה. עוד הוסיף (ס"ק סז), שאף אם סמוך לפתח אינו מקורה אבל בתוך ד' אמות סמוך לפתח הוא מקורה, באופן שעל ידי זה מתמעט גובה המבוי מ' טפחים, אינו נותר בלחי או קורה, גם אם אורך המקום הנמוך הוא פחות מג' טפחים. וראה מה שכתבנו בביה"ל להלן סכ"ט ד"ה מבוי.

[משנב ס"ק פט]

דְּאֶזְלִינן לְחַמְרָא בְּכָל מְקוֹם לְעֵנֶן זְהָרָה.

(73) ואף שדינים אלו הם מדברי סופרים, כתב התוספת שבת (ס"ק כ) שאין אומרים בזה ספק דרבנן לקולא, משום שכל דבר שהראשונים עצמם נסתפקו בו, נחשב הספק לספק מחמת חסרון ידיעה, שאין מקילים בו אף בדברי סופרים, וכדבריו מבואר בשו"ת המבי"ט (ח"א סי' קמג). וראה בשע"צ לקמן סי' שצו ס"ק ג.

[משנב שם]

הוא תְּחִי אֶצְבַּע לְאֶמָּה⁷⁴.

(74) ושיעור אצבע שמודדים בכל מקום, כתב בביה"ל (סי' תרלג ס"א ד"ה למעלה) שהוא אצבע אגודל של איש בינוני, לא ננס האברים ולא גדול האברים, אלא ממוצע שהגיע לתכלית הגידול והוא בן 35 שנה או יותר. ובשע"צ שם (ס"ק א) הוסיף, שמודדים במקום הרחב שבאגודל. ובספר שיעורין של תורה (בהקדמה) כתב, שלדעת החזו"א רוחב אצבע הוא 2.4 ס"מ, ואם בן כשמוסיפים לכל אמה חצי אצבע צריך להוסיף 1.2 ס"מ.

[משנב ס"ק צג]

וְרַק בְּמָקוֹם פֶּתַח הַמִּבְּוֵי הֵיךְ נִמְנָךְ מִצְעָה⁷⁵.

(75) אופן זה כתב החזו"א (א"ח סי' סה ס"ק נח), שהוא יתכן רק כשהמבוי מקורה סמוך לפתחו ועל ידי הקירוי אין גובהו י' טפחים [וכמו שהבאנו בשמו בשע"צ לעיל ס"ק נט], אבל אם המחיצות שבצידי המבוי סמוך לראשו אינן גבוהות מבפנים י' טפחים, אם מבחוץ הן גבוהות י' טפחים, לכל השיטות אפשר לתקן את המבוי בצורת הפתח, ואם גם מבחוץ אינן גבוהות י' טפחים, אין המבוי נותר על ידי צורת הפתח בראשו, שהרי יש פרוצת בצדדים סמוך לראשו. וראה בחזו"א שם שהאר"ך בפרטי דין זה.

[משנב שם]

כָּהֵן מִהֵי צוֹרֵת הַפֶּתַח, וְהוּא שֶׁהֵי עֲשׂוֹי כְּדִין, דִּהְיִנּוּ שֶׁהֵי תִקְנִים גְּבוּהִין עֲשָׂה תִקְפִּים [הגר"א⁷⁶].

(76) מבואר מדבריו שצורת הפתח גבוהה י' טפחים שעומדת סמוך לרשות שאינה גבוהה י' טפחים כשרה [שהרי המבוי מקורה ויש בחללו פחות מ' טפחים כמבואר בהערה הקודמת], והגר"א ביאר כן לדעת הרמב"ם (פ"ז מהל' שבת ה"ד). וכתב החזו"א (א"ח סי' סה ס"ק נו ו-סז), שלדעת הרמב"ם מועיל אפילו אם המקום הנמוך שבמבוי ארוך יותר מעשר אמות, ואפילו אם הוא יותר ארוך מחלק המבוי שגבוה י' טפחים. אמנם דעת הרשב"א (הובא במגיד משנה שם), שאם המבוי נמוך מ' טפחים במשך ג' טפחים סמוך לפתח, המשך במילואים עמוד 10

(69) מדין זה הוכיח בשו"ת רעק"א (מהדו"ק סי' יב) שאין מצרפים שתי הלכות למשה מסיני יחד כדי להכשיר, אם הוא באופן שאפשר לומר את אחת מהן רק אחר שאומרים את חבירתה [וכדעת הר"ן (סוכה ב, א בדפי הרי"ף) שאין דנים להכשיר סוכה מדין 'דופן עקומה' אם אין הדפנות מגיעות לסכך, כיון שנחשב 'דופן עקומה' רק מכח דין 'גוד אסיק'], ולכן אם הקורה גבוהה מהכתלים ג' טפחים, שאין לומר בה דין 'לבד' אלא אחר שאומרים בה דין 'חבוט', אינה כשרה, אבל אם אינה גבוהה ג' טפחים הרי זו כשרה, כיון שאפשר לומר דין 'לבד' גם בלא להקדים לו דין 'חבוט'.

והחזו"א (א"ח סי' עז ס"ק ז) תמה על דבריו, שהרי גם כשאינה גבוהה ג' טפחים אי אפשר לומר דין 'לבד' אלא אחר שנאמר דין 'חבוט', כיון שכשהקורה גבוהה מעט פחות מג' טפחים וקצרה מהמבוי מעט פחות מג' טפחים, עדיין יש באלכסון שמן הקורה לכותל המבוי ג' טפחים, ונמצא שהקורה רחוקה מן הכתלים יותר מג' טפחים, ובהכרח צריך לומר מתחילה דין 'חבוט' כדי להשפיל את הקורה, ולאחר מכן אומרים דין 'לבד'. ומחמת קושיה זו הוכיח מטוגיא זו שאומרים ב' הלכות גם במקום שאי אפשר לומר אחת מהן אלא אחר שאומרים את חבירתה. והביא עוד ראיות לזה, וכתב שאין ללמוד מדופן עקומה לכאן, כיון שאי אפשר לדמות את ההלכות זו לזו. והגר"י קניבסקי (קהלות יעקב עירובין סי' ב) יישב את דעת הרעק"א, שכוונתו באופן ששיעור האלכסון מסוף הקורה עד הכותל הוא גם כן פחות מג' טפחים.

[רמ"א סכ"ו]

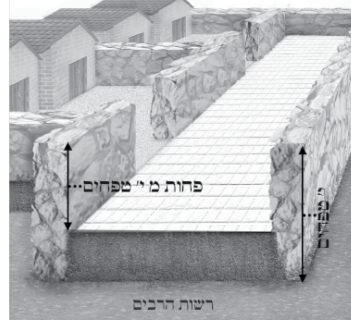
פְּרוֹשׁ, צִיּוֹר אֶחָד בְּכֶתֶל מִן הַסִּיד⁷⁷.

(77) והעיר הערוך השלחן (ס"ח), שלא מצאנו מקור לכך שמועיל ציור מסיד, אלא צריך דוקא ציורים בולטים. ועד העיר, שצריך שיהיה הציור דוקא בקורה ולא בכותל. וכתב שהגהה זו בשו"ע אינה מהרמ"א. ובהערות לשונה הלכות (דין נט) כתב, שמדברי השו"ע משמע שצריך שיעשה את הציור על הקורה ממש, אבל ברש"י (עירובין ג, א ד"ה קינ) משמע שמועיל אפילו צייר על הכותל סמוך לקורה.

[שע"צ ס"ק נט]

נֶאֱפְלוּ אִם חוּץ לְמִבְּוֵי סָבִיב הַמִּבְּוֵי הַמַּחֲצוֹת שֶׁל הַמִּבְּוֵי גְּבוּהִין עֲשָׂה טַפְחִים, אֶף תּוֹךְ הַמִּבְּוֵי דִּהְיִנּוּ קָרְקַעוּ שֶׁל הַמִּבְּוֵי גְּבוּהַּ יוֹתֵר מִרְשׁוֹת הַרְבִּיעִים⁷⁸.

(71) כזה ו

[שע"צ שם]

נְעִל־יָדֶינָה אִין תּוֹךְ הַמַּחֲצוֹת גְּבוּהַּ עֲשָׂה⁷⁹.

(72) כלומר, אף על פי שיש למבוי מחיצות י' טפחים מבחוץ, מ"מ